

Sammendrag av doktorgradsavhandlingar

Gun Mollberger Hedqvist

Samtal för förståelse. Hur utvecklas yrkeskunnande genom samtal?

Avhandling för graden fil. doktor ved Stockholms universitet, samhällsvetenskapliga fakulteten. Disputas november 2006.

Denna studie ansluter sig till arbetslivsforskningens tradition. I denna tradition tas utgångspunkt i yrkesutövaras erfarenheter i yrket. Genom reflektion över dessa erfarenheter och studier i yrkesfältet önskar forskaren att belysa och utveckla yrkeskunnande.

Som pedagog har jag länge varit upptagen av hur pedagoger kan utveckla sitt yrkeskunnande. Pedagoger vill främja andras lärande men hur lär de själva att bli goda pedagoger? Med detta arbete vill jag å ena sidan belysa hur pedagoger kan utveckla sitt yrkeskunnande genom samtal. Å andra sidan önskar jag att arbeta fram en bättre förståelse av min egen yrkeserfarenhet som pedagog och handledare. Dessa två målsättningar hänger samman med varandra.

Jag hoppas att utveckla en insikt som inte bara visar mitt dilemma i en handledande situation men som också belyser pedagogers utmaning när de ska utveckla sitt yrkeskunnande som handledare. Å ena sidan ska handledaren lyssna öppet till den som handleds, men å andra sidan sätter den givna kunskapen så många premisser för lyssnandet att öppenheten inte blir möjlig. Kan pedagogen erfara sin situation på ett sådant sätt att hon eller han kan undfly detta dilemma? För att fördjupa och nyansera mitt svar på denna fråga har jag gjort ett fältarbete i eget yrkesfält. Jag har undersökt pedagogers berättelser om möten med barn, så som dessa berättelser kommer fram i två olika samtalssituationer: barnkonferenser och grupphandledning.

Pedagogernas samtal visar att det handlar om att förstå det man har erfart – förståelsen är utgångspunkt för att utveckla ett yrkeskunnande. Ett förhållningssätt med ett öppet lyssnande, till sig själv och i samspelet med andra, är en förutsättning för att yrkeskunnandet ska utvecklas. Det vill säga, det krävs ett reflekterande rum för att uppnå förståelse i samtalets form.

Kontakt:

Gun Mollberger Hedqvist, e-post: gun.hedqvist@pysslingen.se

Johan Fredrik Rye

Geographic and social mobility: youth's rural-to-urban migration in Norway

Avhandling för graden dr.polit. ved Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet i Trondheim. Disputas desember 2006.

Avhandlingen analyserer sammenhengene mellom sosial struktur og migrasjonspraksiser, mellom sosial og geografisk mobilitet, i dagens norske bygdesamfunn. Med utgangspunkt i Bourdieus teorier, analyseres migrasjonspraksisene til norske bygdeungdommer fra et klasseperspektiv. Migrasjonspraksisene er videre diskutert i lys av sosial-konstruksjonistiske perspektiver, som vektlegger betydningene av folks begrepsfesting av "ruralitet" ("bygda") for deres bostedspreferanser, og dermed også for deres fremtidige migrasjon.

Analysene bygger på to forskjellige datakilder: 1) Generasjonsdatabasen, som er en full-populasjons database med data fra folketellingene og andre registerdata for alle nordmenn. 2) Spørreundersøkelsen "Ungdomskultur og flytting i Fjellregionen", som ble gjennomført i 2003 og inneholder svar fra 652 elever ved de videregående skolene i Fjellregionen.

Blant avhandlingens funn er:

- Bygd til by-flytting har en klar klassestruktur. De som kommer fra bygdenes øvre sosiale klasser er mer tilbøyelige til å flytte til bysentra, og høster også den største gevinsten fra flyttingen.
- Bygdeungdommer har forskjellige forestillinger av "det rurale", og de gir på samme tid uttrykk for forestillinger som svarer til den "rurale idyll" og den "rurale kjedsomhet" som er beskrevet i tidligere forskning på feltet. Forskjellene følger til dels strukturelle skillelinjer, så som klassebakgrunn og kjønn.
- Landbruksungdom er jevnt over mer "rurale" i sine orienteringer enn de andre bygdeungdommene. Dette følger fra deres "arvede" lokalistiske kapitaltilfang og rurale "habitus", som i større grad resulterer i rurale livsstiler enn blant andre ungdommer på bygda.
- Bygdejenter og bygdegutter konseptualiserer "det rurale" ("bygda") forskjellig. Dette reflekteres i deres kulturelle orientering langs rural/urban-dimensjonen, og påvirker også deres bostedspreferanser. Bygdejentene gir i størst grad uttrykk for urbane preferanser for fremtidig bosted, men kjønnsforskjellene synes likevel mindre enn antydnet i tidligere forskning.

Analysene av migrasjonspraksiser indikerer eksistensen av klasse-relaterte sosiale strukturer i dagens norske bygdesamfunn, og avhandlingen argumenterer derfor for en bygdesosiologi som i større grad inkluderer klasseperspektiver. I tråd med Bourdieus meditering mellom objektivisme og konstruksjonisme, forsvaret avhandlingen en teoretisk posisjon der migranter sees som "frie" aktører, samtidig som denne friheten er strukturert av aktørenes lokalisering i den sosiale strukturen – blant annet deres klassetilhørighet.

Kontakt:

Johan Fredrik Rye, e-post: Johan.Fredrik.Rye@bygdeforskning.no